

het uitbeitelen van de onderste delen van de kop blijken dat het gebit gaaf is, dan zou het wel eens de belangrijkste vondst op dit gebied kunnen zijn.

In ieder geval hebben wij het zeker niet betreurd, dat wij nogmaals terug waren gekomen en daarbij met onze neus niet in de spreekwoordelijke boter, maar in de aapmensbotten en coprolieten belandden.

Den Haag, Augustus 1947.

MYLONIET ALS ZWERFSTEEN

De drukverschijnselen in gneis, kwartsiet en dergelijke geplooid gesteenten zijn ons allen goed bekend. De druk roept ook andere verschijnselen te voorschijn, waarbij de mineralen bezweken, n.l. bij kataklase en mylonitisering.

Kataklase is met de loep vooral goed waar te nemen: de gebarsten veldspaten zijn dan omgeven door gebroken kwartskorrels, die onder niet al te sterke druk zijn uiteengevallen. Het gesteente zelf is dan nog breukloos gedeformeerd, daar doorlopende scheuren, met epidoot gedicht, nog niet voorkomen; de druk was ook niet groot genoeg, om alle componenten plastisch te maken, wat volgens Adams wel reeds op 20 km diepte gebeurt. Kataklase is aan vele gesteenten op te merken, ook met andere verschijnselen dan het bovengenoemde. Men bekijkt vooral de Smaland-granieten.

Mylonitisering is een verder doorgevoerde kataklase, waarbij de gesteenten fijn verbroken of verpulverd worden en toch nog een eenheid blijven, die *myloniet* wordt genoemd en een normaal verbrijzelingsproduct betekent zonder merkbare omzettingen der mineralen zoals b.v. in gneizen wel plaats vond.

Alle overgangen van grof tot fijn zijn mogelijk: verbroken graniet in cm grote stukken, breksieachtige fijne graniet, onvolledig verkorrelde, volledig vergruisde tot bijna verpoederde gesteenten, waarbij geen mineraal megaskopisch meer is te herkennen.

Staub beschouwt deze mylonietvorming als een zuiver mechanische gesteenteomzetting met verbrokkeling en uitwalsing, soms tot platen en bladerige gesteenten, maar rekent deze niet tot de eigenlijke omkristalliserende metamorfose.

Bij alle gesteenten zou mylonitisering kunnen optreden, maar vele lenen zich er niet toe; aan de basis van grote verschuivingen in de Alpen kan men nog heel wat verschil opmerken.

Onder onze zwerfstenen komen echte mylonieten met een richtingloze verbrokkeling van alle bestanddelen, zonder merkbare paralleltextuur, ook voor. Schr. vond exn. bij Amersfoort, Crailo en Urk, alle drie van graniet.

Hilversum, October '47.

P. VAN DER LIJN